

Monika Paliszewska-Mojsiuk

Uniwersytet Gdański

<https://orcid.org/0000-0003-4041-821X>

monika.paliszewska@ug.edu.pl

Anna Sroka-Grądział

Uniwersytet Kazimierza Wielkiego, Bydgoszcz

<https://orcid.org/0000-0001-8160-2625>

annasroka@ukw.edu.pl

HSK – JĘZYKOWY PASZPORT DO CHIN. O EGZAMINIE Z PERSPEKTYWY POLAKÓW

HSK as a language passport to China:
the perspective of Polish learners

HSK (Hanyu Shuiping Kaoshi – 汉语水平考试) and HSKK (Hanyu Shuiping Kouyu Kaoshi – 汉语水平口语考试) are the official Chinese language proficiency examinations for foreigners developed by Hanban (Office of Chinese Language Council International) and their results are acknowledged by many employers and institutions. They, for example, facilitate admission to universities, open the way to variety of scholarships, etc. But do they genuinely reflect the actual level of students' proficiency? To answer this question, the authors has analyzed the structure and content of HSK and HSKK as well as their theoretical basis; they also tried to relate the Chinese examinations to the *CEFR* (2001). On the basis of their research, the authors point to the difficulties that Polish learners encounter when taking these examinations.

Keywords: evaluation, language examination, certificate, Chinese language, HSK

Słowa kluczowe: ewaluacja, egzamin językowy, certyfikat, język chiński, HSK

1. Wprowadzenie

Słowo *ewaluacja* pochodzi z języka francuskiego i oznacza „ustalanie wartości i ceny czegoś; ocenianie, oszacowanie” (Szymczak, red., 1988: 562). W odniesieniu do języków obcych łączy się ze standardami oceny umiejętności językowych uczących się, dzięki czemu mają szansę otrzymać informację zwrotną dotyczącą postępów w nauce, poziomu osiągniętych kompetencji językowych i/lub problemów związanych z ich kształtowaniem. Jednym ze sposobów ewaluacji jest certyfikacja, czyli proces skutkujący uzyskaniem *certyfikatu*, tj. „zaświadczenia pisemnego o charakterze oficjalnym; pisemnego dowodu na coś” (ibidem: 245), czyli oficjalnego potwierdzenia nabycia danej umiejętności na określonym poziomie. Niektóre certyfikaty poświadczające znajomość języków obcych są powszechnie uznawane, a w wielu przypadkach ich posiadanie stało się już koniecznością (np. przy rekrutacji na studia lub do pracy) lub wiąże się z dodatkowymi przywilejami – dla przykładu doktoranci, którzy przedłożą certyfikat znajdujący się na liście opracowanej przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego na poziomie nie niższym niż B2 według skali *Europejskiego systemu opisu kształcenia językowego* (2003) (dalej: ESOKJ) zostają zwolnieni z egzaminu doktorskiego z języka nowożytnego przeprowadzanego przed obroną rozprawy doktorskiej (Skwarko, Wojtaś, 2015: 57). W wykazie tym znalazł się m.in. certyfikat nabywany po uzyskaniu pozytywnego wyniku z państwowego egzaminu znajomości języka chińskiego – HSK (*pinyin*¹: Hanyu Shuiping Kaoshi; pismo uproszczone: 汉语水平考试; w języku angielskim: Chinese Proficiency Test) (Dziennik Ustaw, 2018).

Celem niniejszego artykułu jest omówienie nowego egzaminu HSK (*pinyin*: Xin Hanyu Shuiping Kaoshi)² oraz ustnego egzaminu HSKK (*pinyin*: Hanyu Shuiping Kouyu Kaoshi; pismo uproszczone: 汉语水平口语考试; w języku angielskim: Oral Chinese Proficiency Test), jak również przedstawienie wyników badań opinii Polaków uczących się języka chińskiego dotyczących testów HSK i HSKK. Warto już w tym miejscu nadmienić, iż egzaminy te są od siebie niezależne i przeprowadzane oddzielnie. Zanim jednak szczegółowo przybliżymy strukturę wspomnianych testów, przywołamy związane z nimi podstawowe informacje i statystyki.

2. Egzaminy HSK i HSKK

Historia HSK jest stosunkowo krótka – prace nad przygotowaniem wystandaryzowanego egzaminu z języka chińskiego rozpoczęły się w 1984 roku i trwały

¹ Oficjalny zapis fonetyczny standardowego języka mandaryńskiego.

² W artykule używamy dwóch określeń – „stary HSK” (dotyczy wcześniejszej formy egzaminu przeprowadzanego do 2009 roku włącznie) oraz „nowy HSK” (dotyczy nowej formy egzaminu przeprowadzanego od 2010 roku).

6 lat. W 1990 roku przeprowadzono go po raz pierwszy w Chinach, a już rok później za granicą. 2 września 1992 roku na mocy rozporządzenia Ministerstwa Edukacji uzyskał on miano oficjalnego egzaminu państwowego (Wang, 2014: 43). Organem nadzorującym proces certyfikacyjny był wówczas Narodowy Komitet ds. HSK (*pinyin*: Guojia Hanyu Shuiping Kaoshi Weiyuanhui; pismo uproszczone: 国家汉语水平考试委员会) powołany przez Ministerstwo Edukacji Chińskiej Republiki Ludowej, za przygotowanie i przeprowadzanie egzaminów oraz za wydawanie certyfikatów odpowiedzialne zaś było Biuro Państwowej Komisji ds. Egzaminów HSK (*pinyin*: Guojia Hanyu Shuiping Kaoshi Weiyuanhui Bangongshi; pismo uproszczone: 国家汉语水平考试委员会办公室), które ściśle współpracowało z centrum egzaminacyjnym HSK przy Pekinśkim Uniwersytecie Języka i Kultury (w skrócie BLCU, *pinyin*: Beijing Yuyan Daxue; pismo uproszczone: 北京语言大学) (Zajdler, 2010: 41-61). Nowy HSK – opracowywany od 2005 roku (Li-Piszczek, 2011) – jest dziełem specjalistów z zakresu nauczania języka chińskiego, językoznawstwa oraz pomiaru edukacyjnego skupionych wokół instytucji podlegających Ministerstwu Edukacji Wyższej Chińskiej Republiki Ludowej, tj. Chińskiego Państwowego Biura Międzynarodowej Promocji Języka Chińskiego Hanban (*pinyin*: Guojia Hanban; pismo uproszczone: 国家汉办) oraz Instytutu Konfucjusza (*pinyin*: Kongzi Xueyuan; pismo uproszczone: 孔子学院), które współpracowały ze wspomnianym już wcześniej BLCU. Egzamin w nowej formie przeprowadzany jest od końca 2009 roku do dnia dzisiejszego, organizowany zarówno w Chinach, jak i poza nimi. Można do niego podejść w 1408 placówkach mieszczących się w 133 krajach na 6 kontynentach (Polska oferuje aż 6 centrów egzaminacyjnych w następujących miastach: Gdańsk, Kraków, Lublin, Poznań, Warszawa, Wrocław). Oprócz tradycyjnej formy papierowej, w niektórych miejscach istnieje również możliwość zdawania HSK na komputerze – ośrodków, które proponują tę formę jest aż 443 (większość z nich mieści się w Chinach) (Hanban Chinese Test HSK, 2018).

Wraz z wprowadzeniem nowego HSK w 2009 roku pojawił się również nowy, oddzielny, ustny egzamin HSKK. Podstawowym celem obu egzaminów jest ocena stopnia znajomości języka chińskiego (standardowego mandaryńskiego) u obcokrajowców, diaspory chińskiej oraz mniejszości narodowych zamieszkujących Państwo Środka (większość z nich na co dzień posługuje się własnym dialektem). Warto nadmienić, iż w Chińskiej Republice Ludowej oficjalnie uznawanych jest 55 mniejszości narodowych, które stanowią około 7-9% całego społeczeństwa (Papińska, 2014: 301). Oficjalny język mandaryński jest więc czynnikiem scalającym wszystkie grupy etniczne i narodowe.

Nowy HSK można zdawać na sześciu poziomach: HSK1, HSK2, HSK3, HSK4, HSK5 i HSK6. Egzamin HSK1 i HSK2 składają się tylko z dwóch części: słuchania i czytania, natomiast HSK3-HSK6 obejmują również komponent sprawdzający

umiejętności pisania (zob. tabela 1). Każda z części (słuchanie, czytanie i pisanie) oceniana jest na 100 punktów, niezależnie od poziomu oraz liczby zadań. Próg zdawalności wynosi 60%, tak więc dla egzaminu HSK1 i HSK2 odpowiada 120 punktom, dla pozostałych poziomów – 180 punktom. Ułatwieniem dla zdających na dwu najniższych poziomach jest stosowanie zapisu fonetycznego (*pinyin*) nad znakami.

POZIOM	SŁUCHANIE (LICZBA ZADAŃ)	CZYTANIE (LICZBA ZADAŃ)	PISANIE (LICZBA ZADAŃ)	LICZBA PUNKTÓW	CZAS (MINUTY)
HSK 1 (znaki i <i>pinyin</i>)	20	25		200	40
HSK 2 (znaki i <i>pinyin</i>)	35	25		200	55
HSK 3 (tylko znaki)	40	30	10	300	90
HSK 4 (tylko znaki)	45	40	15	300	105
HSK 5 (tylko znaki)	45	45	10	300	125
HSK 6 (tylko znaki)	50	50	1	300	140

Tabela 1: Podstawowe informacje o egzaminach HSK³.

HSKK został podzielony na trzy poziomy: podstawowy, średni i zaawansowany. Cechą charakterystyczną odróżniającą go od standardowych egzaminów ustnych jest brak komisji na miejscu egzaminu – nie polega on na rozmowie z egzaminatorem. Przystępujący do testu odsłuchują nagrania z głośników lub słuchawek i nagrywają odpowiedzi za pomocą dyktafonów lub mikrofonów podłączonych do sprzętu. Procedura ta wygląda różnie w zależności od udogodnień, jakimi dysponuje dane centrum⁴. Nagrane materiały wysyłane są następnie do Chin i tam oceniane przez komisję Hanbanu. Ze względu na formę egzaminu nie ma możliwości powtórzenia pytania czy też rozmowy z komisją.

Posiadanie certyfikatów HSK i HSKK stało się nie tylko dowodem umiejętności językowych dla potencjalnych pracodawców lub formą motywacji dla samych uczących się, lecz także jednym z wymogów przy rekrutacji na studia w Chinach. W 2010 roku Ministerstwo Edukacji wydało oświadczenie, w którym zaznaczono, że obcokrajowcy pretendujący do miana beneficjentów stypendium Rządu Chińskiego na kierunkach takich jak inżynieria, rolnictwo, medycyna

³ Wszystkie tabele i wykresy zamieszczone w artykule zostały opracowane przez autorki.

⁴ Najczęściej egzamin odbywa się w auli, która nie ma odpowiedniego wyciszenia, dlatego uczestnicy często rozpraszani są przez innych. Ośrodki zaopatrzone w kabiny tłumaczeniowe należą do rzadkości.

(wyłączając medycynę chińską), ekonomia, prawo, zarządzanie, edukacja czy inne, po rocznym kursie przygotowawczym powinni osiągnąć pułap 180 punktów na czwartym poziomie nowego HSK (według Hanbanu odpowiadającemu poziomowi B2 w skali ESOKJ, zob. Zhang i in., 2012: 50). W 2018 roku przy aplikacji na stypendia Instytutu Konfucjusza również wzięto pod uwagę wyniki HSK. I tak, przykładowo, dla półrocznego kursu językowego na wybranym chińskim uniwersytecie wymogiem było co najmniej 210 punktów z trzeciego poziomu HSK (według Hanbanu odpowiadającemu poziomowi B2 w skali ESOKJ); dla rocznego kursu z chińskiej literatury, historii i filozofii – minimum 180 z czwartego poziomu HSK oraz 60 ze średniego HSKK; dla studiów magisterskich z nauczania języka chińskiego jako obcego – minimum 210 punktów z piątego poziomu HSK (według Hanbanu odpowiadającemu poziomowi C1 w skali ESOKJ) oraz 60 ze średniego HSKK (Confucius Institute Headquarters, 2014-2018).

Podkreślenie przez nas wyrażenia „według Hanbanu” przy precyzowaniu poziomu egzaminów HSK nie jest tutaj przypadkowe, kwestia ich dostosowania do *Europejskiego systemu opisu kształcenia językowego* jest bowiem kontrowersyjna. Hanban zapewnia, że każdy poziom HSK odpowiada kolejnym w skali ESOKJ (tj. HSK1 – A1, a HSK6 – C2), jednak według badaczy spoza Chin poziomy te się nie pokrywają – dopiero HSK3 może być uznawany za równoważny z poziomem A1, a najwyższy HSK odpowiada bardziej B2 niż C2 (*Countries Association of Chinese Teachers in German Speaking*, 2010). Za ich argumentami przemawia brak części ustnej w samym HSK (HSKK jest egzaminem niezależnym) oraz brak części poświęconej pisaniu na poziomach HSK1 i HSK2.

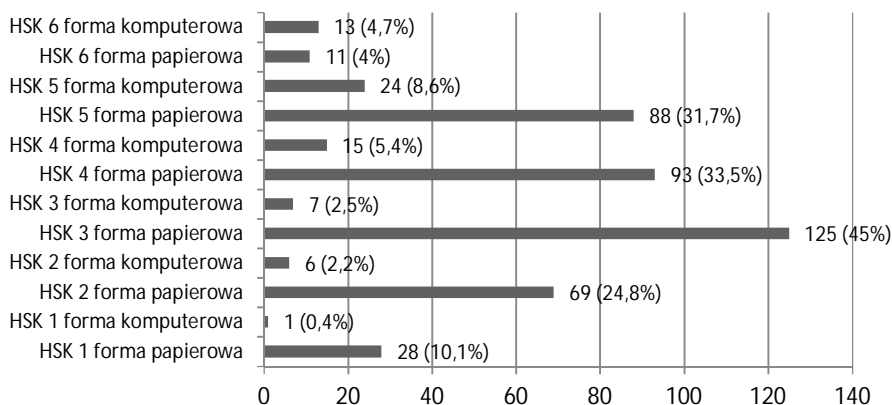
3. Polskojęzyczni uczący się a HSK i HSKK – badania własne

Celem badania ankietowego było poznanie opinii Polaków uczących się języka chińskiego na temat egzaminów HSK i HSKK. Wzięto w nim udział 279 respondentów, z czego 278 przystąpiło do egzaminu HSK, a 178 do HSKK. Ankieta przeprowadzona została online wśród osób związanych ze środowiskiem sinologicznym. Zdecydowaną większość badanych stanowiły kobiety – 71,3% (199 osób). Jeśli chodzi o przedziały wiekowe respondentów, największą grupę stanowiły osoby w wieku od 19 do 25 lat (aż 67,4%). Na następnych miejscach znalazły się kolejno osoby w wieku od 26 do 35 lat (24,4%), 36-45 lat (3,9%), 15-18 lat (3,2%) i trzy osoby z przedziału 46+ (1,1%).

Około połowa badanych (137 osób) miała doświadczenie związane ze studiami w Chinach kontynentalnych lub na Tajwanie. Respondenci to w większości: osoby po studiach sinologicznych bądź w ich trakcie (127 osób) oraz studenci innych kierunków, na których chiński był językiem wiodącym (63 osoby) lub dodatkowym (7 osób). 48 respondentów uczyło się w Instytucie

Konfucjusza, a 23 w prywatnych szkołach językowych. Wśród badanych znalazły się również osoby, które uczyły się chińskiego na lekcjach indywidualnych (40 osób) lub w szkołach (liceum lub gimnazjum – 2 osoby). Samodzielnie poznawało ten język aż 63 respondentów⁵.

Najwięcej osób zdawało egzamin HSK 3 (132). Na drugim miejscu plasuje się poziom 5 (112), a zaraz za nim poziom 4 (108). Mniejszą popularnością cieszą się poziomy najniższe i najwyższe – do egzaminu HSK 2 podeszło 75 respondentów, do HSK 1 tylko 29, a HSK 6 zdawało zaledwie 24 badanych. Wśród respondentów zdecydowanie dominował wybór formy papierowej egzaminu⁶. Forma komputerowa przeważa nad papierową jedynie w przypadku egzaminu HSK 6 (zob. wykres 1).

Wykres 1: Liczba osób zdających poszczególne wersje HSK.

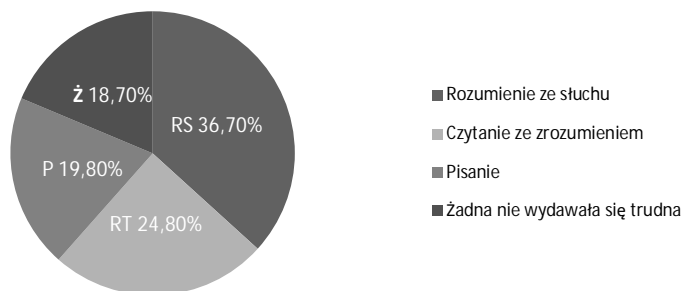
Główną motywacją podejścia do egzaminu HSK były wymagania stypendialne – ponad 45% badanych wybrało właśnie tę odpowiedź; równie wielu respondentów (prawie 43%) stwierdziło, że zdawali egzamin dla własnej satysfakcji. 27 osób (9,7%) odpowiedziało, że HSK był wymagany na studiach. Wśród innych powodów badani wskazali również, że certyfikat ten był wymagany przez pracodawcę, uzupełniał ich CV lub stanowił dowód nabytych umiejętności językowych.

⁵ Należy podkreślić fakt, iż było to pytanie wielokrotnego wyboru – np. osoby, które studiowały sinologię wybierały często również opcję studiów w Chinach kontynentalnych lub na Tajwanie, a osoby, które uczyły się w Instytucie Konfucjusza wybierały opcję nauki indywidualnej itd.

⁶ Co może mieć związek z ograniczonymi możliwościami przeprowadzania formy komputerowej przez polskie ośrodki egzaminacyjne lub ich brakiem.

Przygotowując się do egzaminu, większość respondentów (aż 72,3%) skupiła się na rozwiązywaniu testów próbnych, a ponad połowa (59,7%) na samodzielnej nauce z podręczników. Ponad 25% badanych uczestniczyło w kursach lub korepetycjach przygotowujących stricte do egzaminu HSK. Tylko 9% stwierdziło, że nie przygotowywało się do niego w żaden szczególny sposób. Osoby biorące udział w badaniu wspominały, że same studia były w pewnym sensie rodzajem przygotowań; pojawiły się również odpowiedzi o uczeniu się listy słówek, korzystaniu z platform internetowych lub aplikacji na urządzenia mobilne, uczeniu się przez rozmowy z Chińczykami oraz inne, niekiedy dość ekscentryczne sposoby (np. słuchanie rapu syczańskiego).

Badani odpowiedzieli również na pytanie związane z postrzeganiem stopnia trudności poszczególnych części egzaminu w odniesieniu do najwyższego poziomu, do którego podeszli – respondenci mieli wskazać najtrudniejszy ich zdaniem komponent (zob. wykres 2).

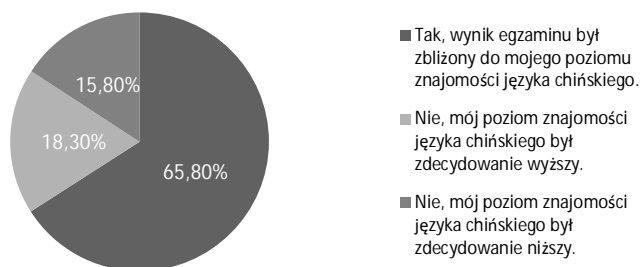
Wykres 2: Najtrudniejsze, zdaniem respondentów, komponenty egzaminu HSK.

Aż 36,7% respondentów (tj. 102 osoby) stwierdziło, że najtrudniejszą częścią jest rozumienie ze słuchu, 24,8% badanych (69 osób) wskazało czytanie ze zrozumieniem jako element sprawiający największy problem, a 19,8% (55 osób) ankietowanych – pisanie. 52 osoby, więc niemal 20%, przyznały, że żadna część egzaminu nie wydawała się trudna.

Kolejne z pytań zawartych w ankiecie poruszało kwestię problemów związanych z egzaminem. Większość respondentów (aż 51,8%) zgodnie stwierdziła, że największym defektem są ograniczenia czasowe, które często uniemożliwiają całkowite skupienie się na treści i bezbłędne rozwiązanie testu. Niektórzy badani odnieśli się również do niewłaściwego podziału czasu na części (czas przeznaczony na daną część jest ustalony z góry). Drugim istotnym problemem wskazanym przez respondentów jest to, że HSK sprawdza umiejętności rozwiązywania testów, a nie rzeczywiste umiejętności językowe – tak odpowiedziało ponad 49% badanych. Wielu za problematyczne uznało również

niejednoznaczne odpowiedzi do pytań testowych (24,1%) oraz małą liczbę powtórzeń nagrań przy rozumieniu ze słuchu (36,7%). Kolejnymi minusami, na które zwrócili uwagę uczestnicy badania, były: zbyt duży nacisk na gramatykę i słownictwo i pomijanie tym samym umiejętności komunikacyjnych (12,2%); konieczność pisania znaków (11,5%); polecenia w języku chińskim (4%). Respondenci wspominają również o chaosie, który panuje podczas przeprowadzania egzaminów. Spośród 287 badanych jedynie trzy osoby nie miały żadnych problemów związanych ze zdawaniem HSK.

Większość badanych uważa, że wynik uzyskany podczas egzaminu HSK, odzwierciedla ich poziom znajomości języka chińskiego lub był do niego zbliżony – odpowiedź tę wskazało ponad 65% badanych. Nieco ponad 18% respondentów uważa, że ich umiejętności były zdecydowanie wyższe, a niecałe 16%, że niższe (zob. wykres 3).

Wykres 3: Wynik otrzymany z egzaminu HSK a odczucia respondentów.

W kwestionariuszu znalazło się również pytanie dotyczące tego, czy do egzaminu powinny zostać wprowadzone zmiany. Aż 43,5% respondentów odpowiedziało, że tak, a tylko 15,5% stwierdziło, że egzamin powinien pozostać w takiej formie, w jakiej przeprowadzany jest obecnie. Reszta badanych nie miała na ten temat zdania.

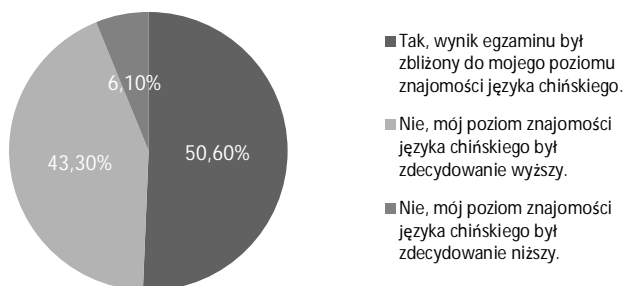
Osoby, które opowiedziały się za zmianami uważają, że należałoby wydłużyć czas egzaminu i położyć nacisk na faktyczną znajomość języka i umiejętności komunikacyjne. Respondenci chcieliby również, by nagrania w części sprawdzającej rozumienie ze słuchu były odtwarzane co najmniej dwa razy, a pytania do treści zapisane na karcie. Badani zwracają również uwagę na konieczność przejrzystości i jednoznaczności kontekstu wypowiedzi, uważają też, iż powinno się zmodyfikować bazę wymaganego słownictwa. Niektórzy respondenci twierdzą, że egzamin powinien pomijać kwestie kulturowe – jedna z osób na dowód przywołuje treść zadania, w którym mowa jest o mężu, posiadaczu firmy, a pytanie dotyczy jego żony. Wśród czterech odpowiedzi można odnaleźć dwie, które wymagają głębszej analizy – ‘jest szefem’ oraz ‘nie pracuje’. Mimo braku jasnej sugestii w treści

zadania, odpowiedzią poprawną okazuje się pierwsza z przywołanych, co dla wielu pozostaje kwestią sporną. Pojawiły się również propozycje całościowych zmian egzaminu, np. dostosowanie poziomów HSK do skali ESOKJ, nadanie mu formy przypominającej certyfikaty z języka angielskiego (tj. *Cambridge English*). Wielu badanych uważa, że należałoby zwiększyć, a w niektórych przypadkach – zrównoważyć poziom trudności zadań, a na początkowych poziomach usunąć *pinyin*. Kilka osób opowiada się za tym, by egzamin ustny HSKK stanowił integralną część egzaminu HSK, są także za dodaniem do niego kolejnych, wyższych poziomów. Dla niektórych respondentów konieczne są też zmiany w polskich ośrodkach przeprowadzających testy: zawodzi organizacja, jest zbyt mało terminów, nie ma możliwości zdawania komputerowej wersji egzaminu.

Drugą część kwestionariusza stanowiły pytania dotyczące egzaminu ustnego – HSKK. Spośród 279 respondentów do tego egzaminu podeszło 178 osób. Najwięcej, 114, zdawało poziom podstawowy (64%), w następnej kolejności – poziom średni 91 osób (51,1%), a najmniej – poziom zaawansowany, tylko 12 osób (6,7%). Głównym powodem decyzji o podejściu do tego egzaminu były wymogi stypendialne – tę odpowiedź zaznaczyło ponad 65% respondentów, natomiast 26,4% (tj. 47 osób) zrobiło to dla własnej satysfakcji. Dla 6,7% (czyli 12 osób) egzamin ten był obowiązkowy na studiach. Pojawiła się również jedna odpowiedź wskazująca, że HSKK wymagany był w pracy.

Według badanych, zdecydowanie największym problemem związanym z egzaminem HSKK była jego forma (tj. pytania odtwarzane z nagrań) – tak odpowiedziało ponad 70% ankietowanych. Wspominali także o nieodpowiednich warunkach: wszyscy egzaminowani w tym samym czasie nagrywają wypowiedzi na dyktafon lub komputer w jednej, niewyświetlonej sali. Hałas rozprasza i uniemożliwia skupienie się na własnych odpowiedziach. Warunki, w których przeprowadzany jest HSKK, określają jako: „skandaliczne”, „żenujące”, „niedopuszczalne”, mówią o „ścisku”, „dzikich tłumach”, „krzyczeniu do komputera”, „chaosie”, „rozproszeniu” lub wręcz, że „to jakiś żart”. Inną kwestią poruszoną przez respondentów był brak powtórzeń i możliwości powrotu do poprzednich pytań (36,5%) oraz niedostosowany czas (15,2%). Niektórym osobom przeszkadzały polecenia w języku chińskim, inni skarżyli się na brak jasnych poleceń i komunikatów o rozpoczęciu i zakończeniu egzaminu.

Ankietowani odpowiedzieli również na pytanie dotyczące ich poziomu znajomości języka w porównaniu z wynikami uzyskanymi na egzaminie HSKK (zob. wykres 4). Z przytoczonych danych wynika, że zdania są niemal równo podzielone – nieco ponad 50% badanych uważa, że uzyskany wynik był zbliżony do poziomu ich znajomości języka, natomiast 49,4% respondentów się z tym stwierdzeniem nie zgadza, twierdząc, że ich poziom był zdecydowanie wyższy.

Wykres 4: Wynik otrzymany z egzaminu HSKK a odczucia respondentów.

W kwestionariuszu pojawiło się również pytanie dotyczące ewentualnych zmian w HSKK. Ponad połowa ankietowanych (52,8%) uważa, że są one konieczne. Badani najczęściej sugerowali, że egzamin ten powinien być przeprowadzany przez komisję, a nie nagrywany na dyktafon/komputer. Respondenci są zdania, że mówienie do sprzętu to forma nienaturalna, a odsłuchanie nagrania przez komisję nie umożliwi oceny rzeczywistych umiejętności komunikacyjnych. Niektórzy optują za zmianami warunków panujących w sali – wchodzenie pojedynczo lub w parach, ograniczenie liczebności grupy egzaminowanych, izolacja dźwięku, zapewnienie ciszy. Respondenci opowiadają się również za możliwością cofnięcia pytań i zwiększenia czasu na zastanowienie się. Niektórzy twierdzą, iż egzamin jest zbyt łatwy, dlatego powinno się podnieść poziom jego trudności i odejść od powtarzania zdań lektora. Ankietowani chcieliby też, aby system oceniania nagrań był bardziej przejrzysty i by zwiększyła się różnorodność zadawanych pytań.

4. Podsumowanie

Z przeprowadzonej analizy wynika, że ankietowani najczęściej przystępują do egzaminów HSK na poziomie średnim, a ich motywacja jest głównie pragmatyczna – do testu podchodzą z myślą o możliwości uzyskania stypendium na studia w Chinach lub o wymaganiach stawianych przez uczelnię bądź pracodawcę. Przygotowując się do egzaminu, większość badanych skupia się na rozwiązywaniu testów próbnych dostępnych w Internecie lub w formie książkowej. Dzięki temu przyswajają nie tylko wiedzę językową, ale również (a może przede wszystkim) zaznajamiają się z formą egzaminu, strukturą i rodzajem pytań. Pozwala im to na opracowanie strategii rozwiązywania testu – od przewidzenia czasu, który można przeznaczyć na konkretne zadania, przez kolejność ich wykonywania, aż po założenie możliwości rezygnacji z niektórymi. Koncentracja zainteresowanego przeniesiona na systemową „otoczkę” egzaminu

wpływa na styl nauki, który w ujęciu długoterminowym nie wydaje się skuteczny. Z odpowiedzi respondentów wynika, że są zaznajomieni z formami egzaminów oferowanych z języków europejskich, czuliby się zatem bardziej komfortowo i pewnie, gdyby test z chińskiego pozostawał w takiej samej konwencji, jak np. egzaminy Cambridge English. Respondenci proponują więc dostosowanie poziomów HSK do skali ESOKJ, co nieuchronnie wiązałoby się jednak ze znacznym podniesieniem stopnia ich trudności.

Chiński jest językiem wywodzącym się z innego kręgu cywilizacyjnego, silnie i nierozdzielnie powiązany z kulturą. Jego opanowanie w dużej mierze umożliwia zrozumienie kultury. Egzamin z języka powinien więc również w jakimś stopniu pokazywać konteksty kulturowe. W konwencji HSK po części to widać – podejście Chińczyków do koncepcji czasu, do ewaluacji wiedzy, metod nauczania i uczenia się (tzw. *exam-oriented education*), w formie HSKK można się nawet doszukiwać analogii do kolektywnego charakteru kultury chińskiej. Być może to zbyt daleko idący wniosek – w większości przypadków kwestia sposobu zdawania części ustnej wynika z możliwości danego ośrodka, Chińczycy jednak na co dzień realizują „odczłowieczony” system i dopuszczają „masowy” charakter przeprowadzania egzaminu, podczas gdy Europejczycy stosują własne, sprawdzone metody, koncentrując się na indywidualnym podejściu, rozmowie twarzą w twarz, ale i subiektywnej ocenie. Pojawiają się jednak pytania, czy w ogóle powinniśmy myśleć o narzucaniu europocentrycznego podejścia, jeśli egzamin sprawdza znajomość języka i kultury Państwa Środka, i czy nasze europejskie ujęcie problemu ewaluacji oraz stosowane przez nas rozwiązania są rzeczywiście lepsze.

Człowiek z natury lepiej odnajduje się w sytuacjach sobie znanych, nauka języka obcego jest jednak procesem, w którym nieustannie odkrywamy *nieznane*, uczestniczymy w niecodziennych dla nas sytuacjach i poznajemy nowe konteksty kulturowe. Za jeden z nich z pewnością można uznać egzamin certyfikacyjny HSK, który mimo wielu kontrowersji pozostaje najpopularniejszym sposobem potwierdzania znajomości języka chińskiego.

BIBLIOGRAFIA

- Li-Piszczek Q. (2011) *Chińskie testy językowe w perspektywie europejskiej* (w) Materiały z VI Międzynarodowej Konferencji Edukacyjnej, str. 1-8. Online: <http://docplayer.pl/43797199-Chinskie-testy-jezykowe-w-perspektywie-europejskiej.html> [DW 15.10.2018]
- Papińska E. (2014), *Rola mniejszości narodowych i etnicznych Chin w rozwoju turystyki* (w) *Krajobrazy rekreacyjne – kształtowanie, wykorzystanie, transformacja. Problemy Ekologii Krajobrazu*, t. 27, str. 301-311.

- Skwarko L., Wojtaś A. (2015), *Pozatechniczne kompetencje absolwenta Politechniki Warszawskiej i ich związek z kształceniem językowym* (w) „Języki Obce w Szkole”, nr 3, str. 54-57.
- Szymczak M. (red.) (1988), *Słownik języka polskiego*. Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe.
- Wang R. (2014), *汉语作为第二语言能力评估现状与分析 (Status i analiza ewaluacji biegłości języka chińskiego jako drugiego)* (w) „语言科学” („Nauka o języku”), nr 13, str. 42-48.
- Zajdler E. (2010), *Glottodydaktyka sinologiczna*. Warszawa: Wydawnictwo Dialog.
- Zhang J., Li P., Li Y., Jie N., Huang L. (2012), *对新汉语水平考试的新思考 (Nowe spojrzenie na nowy HSK)* (w) „中国考试” („Chińskie egzaminy”), nr 2, str. 50-53.

NETOGRAFIA

- <http://www.chinesetest.cn/goKdInfoOrPlan.do> [DW 16.10.2018]
- <http://cis.chinese.cn/Account/Proceduresfor?lang=en-us> [DW 16.10.2018]
- http://www.fachverband-chinesisch.de/sites/default/files/FaCh2010_ErklaerungHSK.pdf [DW 16.10.2018]
- <http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20180000261/O/D20180261.pdf> [DW 15.10.2018]